

KENNISPLEIN
gehandicaptensector

verbeterprogramma

Deel 4: Begrippen en afkortingen

4: Begrippenlijst

ADL: Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen

Dagelijkse activiteiten zoals eten en drinken, aan- en uitkleden en persoonlijke hygiëne.

Algemene voorziening Wmo 2015

Aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op het versterken van zelfredzaamheid en participatie, of op opvang van de burger.

Artikel 60 opname procedure (Wet Bopz)

Sommige cliënten kunnen vanwege hun verstandelijke beperking niet goed aangeven of zij wel of niet in de AWBZ-instelling willen verblijven (geen bereidheid/geen bezwaar). Volgens de artikel 60 procedure van de Wet Bopz kan dan toch een opname geregeld worden. Het criterium hiervoor is dat de cliënt zich, vanwege zijn verstandelijke beperking, niet buiten de instelling kan handhaven. Het CIZ oordeelt over de noodzaak van opname en verblijf.

AVG: Arts voor Verstandelijk Gehandicapten

De specialist die een driejarige opleiding met goed gevolg heeft afgerond in het specialisme dat zich richt op de aanpak van algemene en handicap gerelateerde gezondheidsvragen van mensen met een verstandelijke handicap, inhoudende doelgroep specifieke preventie, diagnostiek, behandeling en begeleiding, waar nodig in multidisciplinair verband. Deze specialist staat ingeschreven in het register van de specialisten van artsen voor verstandelijk gehandicapten. Dit register wordt beheerd door de huisarts, Verpleeghuisarts en arts voor verstandelijk gehandicapten Registratie Commissie.

AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

Is een collectieve ziektekostenverzekering voor niet individueel verzekerbare ziektekostenrisico's. De AWBZ is bedoeld voor mensen die langdurige en complexe zorg nodig hebben vanwege een ziekte of beperking. Iedereen die in Nederland woont of werkt is automatisch verzekerd voor AWBZ-zorg.

AWBZ-zorg

Dit is de verzamelnaam voor de aanspraken op zorg volgens de AWBZ waar de verzekerde met een indicatie recht op heeft. De zorgaanspraken zijn uitgedrukt in functies. Het zijn onder andere: persoonlijke verzorging, verpleging, begeleiding, behandeling, verblijf, kortdurend verblijf en vervoer.

Niet alle aanspraken staan op zichzelf. Het verblijf omvat altijd een daarmee samenhangend pakket van zorg (een zorgzwaartepakket). Indien het zorgzwaartepakket behandeling omvat, dan wordt deze aanspraak uitgebreid met onder andere algemeen medische zorg, farmaceutische zorg en tandheelkundige zorg. De aanspraak op vervoer bestaat alleen in combinatie met begeleiding of behandeling in dagdelen en indien deze ook medisch geïndiceerd is.

AWBZ-instelling

Een zorginstelling die is toegelaten om de in het Besluit zorgaanspraken AWBZ beschreven zorg aan te bieden. De zorginstelling wordt hiervoor volgens contract met de verzekeraar betaald.

Behandelplan

Een behandelplan is gerelateerd aan een lichamelijke of psychische stoornis (zie: ICD-10; DSM-IV.TR) en bevat een door een gekwalificeerde professional (medisch, paramedisch, gedragsdeskundige) opgestelde en onder diens verantwoordelijkheid uitgevoerde set van afspraken en/of richtlijnen. Een behandelplan is eigendom van een behandelaar.

Beschermd wonen Wmo 2015

Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorend toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Bewindvoerder

Een door de kantonrechter benoemd persoon of rechtspersoon die de financiële belangen behartigt van een meerderjarige, die hiertoe door zijn lichamelijke of geestelijke toestand tijdelijk of blijvend niet in staat is. De bewindvoerder neemt zijn beslissingen zoveel mogelijk samen met de betrokkene en gaat over het beheer van de onder bewind gestelde goederen.

BIG-register

Het BIG-register is een taak die voortkomt uit de Wet BIG (Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg). Het BIG-register verleent duidelijkheid over de bevoegdheid van een zorgverlener. Voor de volgende beroepen is een register ingesteld:

Apotheker, Arts, Fysiotherapeut, Gezondheidszorgpsycholoog, Psychotherapeut, Tandarts, Verloskundige en Verpleegkundige. De zorgverleners die in deze categorieën vallen, zijn verplicht zich in het BIG-register in te schrijven.

Alleen de zorgverleners die in het BIG-register geregistreerd staan, mogen een beschermde medische titel voeren en bepaalde risicovolle (voorbehouden) handelingen verrichten. Ook vallen zij onder het Tuchtrecht.

Blijvend (Wlz)

Van niet-voorbijgaande aard.

CCE: Centrum voor Consultatie en Expertise

Het CCE is een landelijke organisatie die inspringt bij complexe zorgvragen in de langdurige zorg, waarbij de kwaliteit van leven ernstig in het geding is.

CIZ: Centrum Indicatiestelling Zorg

Het CIZ onderzoekt en bepaalt of er een indicatie is voor AWBZ-zorg en indien dit zo is, in welke vorm en hoeveel. Het CIZ is een onafhankelijke organisatie.

Cliënt ondersteuning Wmo 2015

Ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen.

Curandus

Een persoon die onder curatele is gesteld.

Curator

Een door de kantonrechter benoemd persoon die de financiële en persoonlijke belangen behartigt van een meerderjarige, die wegens een geestelijke stoornis (verstandelijke beperking) hier tijdelijk of blijvend niet toe in staat is. De curator betreft de curandus zoveel mogelijk bij zijn taak.

Een curandus, is handelingsonbekwaam. De curandus kan zonder toestemming van de curator, geen rechtshandelingen meer verrichten. Als iemand onder curatele is gesteld, wordt dit gepubliceerd. Alle lopende ondercuratelestellingen zijn opgenomen in het openbare curateleregister.

Doel

Een doel is een situatie, kennis of vaardigheid, waarvan de wens is dat deze binnen de looptijd van het ondersteuningsplan bereikt wordt. Doelen zijn gebaseerd op de ondersteuningsbehoeften (wensen en ondersteuningsbehoeften/behandelbehoeften) van de cliënt.

Dossier

Het 'dossier' is de verzameling van alle cliënt gerelateerde informatie die noodzakelijk is voor een goede hulpverlening in het kader van de zorgverleningsovereenkomst, inclusief alle informatie voor professionele verantwoording en toetsbaarheid. Het dossier omvat zowel de klinische en administratieve basisinformatie, als behandel- en werkplannen en het ondersteuningsplan.

Dwangbehandeling

Een gedwongen opname betekent niet dat de cliënt ook een gedwongen behandeling krijgt. Bij een onvrijwillig opgenomen cliënt kan alleen onder strikte voorwaarden een behandeling zonder instemming van de cliënt plaatsvinden. De behandeling dient in het overeengekomen behandelplan te zijn opgenomen en volstrekt noodzakelijk te zijn om gevaar voor de cliënt of anderen, voortkomend uit de stoornis van geestvermogens (verstandelijke beperking), af te wenden. Een dwangbehandeling dient te worden geregistreerd en te worden gemeld t aan de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ).

Ernstig nadeel (Wlz)

Een situatie waarin de verzekerde:

1. zich maatschappelijk te gronde richt of dreigt te richten;
2. zichzelf in ernstige mate verwaarloost of dreigt te verwaarlozen;
3. ernstig lichamelijk letsel oploopt of dreigt op te lopen dan wel zichzelf ernstig lichamelijk letsel toebrengt of dreigt toe te brengen;
4. ernstig in zijn ontwikkeling wordt geschaad of dreigt te worden geschaad of dat zijn veiligheid ernstig wordt bedreigd, al dan niet onder de invloed van een ander.

HKZ: Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector

Stichting die zorgt dat de kwaliteit in de zorg genormeerd en toetsbaar wordt. Dit vanuit de noodzaak van een samenhangend kwaliteitsbeleid en kwaliteitsborging in de zorg.

IBS: Inbewaringstelling

Een IBS is een spoedmaatregel om iemand gedwongen op te nemen in een instelling. Dit kan alleen als er echt geen andere oplossing is. Deskundigen hebben vastgesteld dat er sprake is van een acuut gevaarlijke situatie voor de persoon zelf of voor anderen als gevolg van de geestesstoornis (verstandelijke beperking) van de betrokkene. De procedure voor het aanvragen van een voorlopige Rechterlijke Machtiging (RM) kan niet worden afgewacht. Een inbewaringstelling wordt afgegeven door de burgemeester van de gemeente waar de betrokkene op dat moment verblijft.

IGZ: Inspectie voor de Gezondheidszorg

Nederlandse overheidsinstantie die toezicht houdt op en adviseert over de kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg in Nederland. De IGZ bevordert de volksgezondheid door effectieve handhaving van de kwaliteit van zorg, preventie en medische producten. De inspectie adviseert de bewindspersonen en maakt ten opzichte van de zorgaanbieders gebruik van advies, stimulans, drang en dwang als bijdrage aan verantwoorde zorg.

Indicatie voor AWBZ-zorg

Een indicatie voor AWBZ-zorg kan bestaan uit één of meerdere functies. Voor de gehandicaptenzorg stelt het CIZ deze vast. De inhoud van de indicatie hangt af van de aard van de aandoening, stoornis, beperking en de sociale omgeving. Voor begeleiding van licht verstandelijk beperkte jongeren met ernstige gedragsproblematiek door een orthopedagogisch centrum is ook een AWBZ-indicatie nodig.

Handelingsbekwaam

Iedere persoon is bekwaam tot het verrichten van rechtshandelingen, tenzij in de wet is geregeld dat dit niet zo is (zie onder handelingsonbekwaam). Voorbeelden van rechtshandelingen zijn: kopen, huren, trouwen of het afsluiten van een lening.

Handelingsonbekwaam

Volgens de wet zijn minderjarigen en personen die onder curatele zijn gesteld, handelingsonbekwaam. Dit betekent dat rechtshandelingen die door hen zijn verricht vernietigbaar zijn. Het gevolg van vernietiging is dat de rechtshandeling met terugwerkende kracht wordt teruggedraaid.

Een minderjarige moet toestemming hebben van zijn ouders of voogd om rechtshandelingen te verrichten, tenzij deze toestemming wordt verondersteld. Dit laatste is het geval als het een rechtshandeling betreft, waarvan in het maatschappelijk verkeer gebruikelijk is dat een minderjarige deze zelfstandig doet. Een curandus kan alleen met toestemming van de curator zelfstandig een rechtshandeling verrichten. Een curator kan een rechtshandeling van de betrokkene achteraf vernietigen.

Jeugdhulp

1. ondersteuning van hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptie gerelateerde problemen;
2. het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en
3. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging, gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt.

met dien verstande dat de leeftijdsgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht.

Jeugdhulpaanbieder:

1. natuurlijke persoon die, het verband van natuurlijke personen dat of de rechtspersoon die bedrijfsmatig jeugdhulp doet verlenen onder verantwoordelijkheid van het college;
2. solistisch werkende jeugdhulpverlener onder verantwoordelijkheid van het college.

Kwz: Kwaliteitswet zorginstellingen

De Kwz bepaalt dat een zorgaanbieder verantwoorde zorg moet aanbieden. Onder verantwoorde zorg verstaat de wet: zorg van goed niveau, die in ieder geval doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht wordt verleend en die is afgestemd op de reële behoefte van de cliënt.

Maatwerkvoorziening Wmo2015

Op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen:

1. ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen,
2. ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen,
3. ten behoeve van beschermd wonen en opvang.

Mantelzorg

Hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang, rechtstreeks voortvloeiend uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.

Meerderjarig

Een persoon die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. Een meerderjarige is handelingsbekwaam, tenzij hij door de kantonrechter onder curatele is geplaatst.

Mentor

Een mentor is een door de kantonrechter benoemd persoon die de persoonlijke belangen behartigt van een meerderjarige, die hiertoe door zijn lichamelijke of geestelijke toestand tijdelijk of blijvend niet in staat is. De mentor neemt, zoveel mogelijk in overleg met de betrokkene, beslissingen over zijn verzorging, begeleiding, behandeling en verpleging.

Met verblijf gepaard gaande behandeling, waaronder wordt begrepen(Wlz) :

1. geneeskundige zorg van algemeen medische aard, niet zijnde paramedische zorg,
2. behandeling van een psychische stoornis indien de behandeling integraal onderdeel uitmaakt van de behandeling van minstens één van de in artikel 3.2.1 Wlz genoemde aandoeningen of beperkingen;
3. farmaceutische zorg;
4. het gebruik van hulpmiddelen, noodzakelijk in verband met de in de instelling gegeven zorg;
5. tandheeskundige zorg;
6. kleding, verband houdende met het karakter en de doelstelling van de instelling.

M&M: Middel en Maatregel

Vrijheidsbeperkende maatregelen die worden beschreven in de Wet Bopz/Besluit middelen en maatregelen Bopz. De toepassing wordt geregistreerd en gemeld bij de Inspectie voor de gezondheidszorg. De M&M's die in de wet zijn beschreven: afzondering, separatie, fixatie, onder dwang toedienen van medicatie, voeding of vocht. M&M's mogen uitsluitend in een tijdelijke noodsituatie worden toegepast om gevaar voor de cliënt zelf of voor anderen af te wenden. Dit gevaar wordt veroorzaakt door de geestesstoornis (verstandelijke beperking). Een M&M mag maximaal gedurende zeven opeenvolgende dagen worden toegepast.

Minderjarig

Minderjarigen zijn personen die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, niet gehuwd zijn of een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan, of door de kinderrechter meerderjarig zijn verklaard. Een minderjarige is handelingsonbekwaam.

MPT

Modulair Pakket Thuis: onderdelen van de zorgverlening die thuis in natura worden verstrekt. Eventueel is het MPT te combineren met een PGB.

Ondersteuningsplan

Schriftelijk of elektronisch als zodanig vastgelegde uitkomsten van hetgeen met de verzekerde dan wel een vertegenwoordiger van de verzekerde is besproken met betrekking tot de in artikel 8.1.1 genoemde onderwerpen.

Onvrijwillige zorg

In het wetsvoorstel Zorg en Dwang wordt het begrip onvrijwillige zorg geïntroduceerd en gedefinieerd als een manier van ingrijpen die een aantasting betekent van fundamentele rechten zoals het recht op vrijheid en recht op eerbiediging van het privéleven. Onvrijwillige zorg mag alleen worden toegepast als van andere (lichtere) maatregelen is vastgesteld dat ze niet werken.

Er zijn vijf vormen van onvrijwillige zorg. Het gaat om zorg waarmee de cliënt of zijn vertegenwoordiger niet heeft ingestemd of waartegen de cliënt zich verzet en die zich richt op: toedienen van vocht, medicatie of voeding voor een somatische aandoening, toedienen van medicatie die van invloed is op gedrag of bewegingsvrijheid, maatregelen die de bewegingsvrijheid beperken of waarmee toezicht op de cliënt wordt gehouden en beperkingen om je eigen leven zo in te richten zoals je wilt en waarvoor de cliënt iets moet doen of laten.

Ook is er sprake van onvrijwillige zorg als een cliënt zich **niet** verzet bij het toedienen van medicatie die het gedrag of de bewegingsvrijheid beïnvloedt en bij bewegingsvrijheidbeperkende maatregelen.

Opnamestatus

In principe verblijft iedere cliënt vrijwillig in een AWBZ-instelling. Soms is echter een gedwongen opname noodzakelijk. Dit kan alleen ter afwending van gevaar veroorzaakt door de geestesstoornis (verstandelijke beperking) en als dit gevaar niet buiten de instelling kan worden weggenomen. Voor mensen met een verstandelijke beperking geldt als criterium, dat zij zich niet buiten de instelling kunnen handhaven. Gedwongen opname van personen vanaf 12 jaar kan plaatsvinden via een artikel 60 procedure, een voorlopige rechterlijke machtiging of een inbewaringstelling. Bij een artikel 60 procedure toetst het CIZ, in andere gevallen de rechter. Voor cliënten onder de 12 jaar dienen de voogd of de gezaghebbende ouder(s) toestemming te verlenen.

Orthopedagogisch centrum

Een orthopedagogisch centrum begeleidt jongeren met een lichte verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen. De begeleiding kan thuis of in het centrum plaatsvinden. De ouders worden ook bij de behandeling betrokken. Voor deze begeleiding is een indicatie AWBZ-zorg van het CIZ nodig.

Ouderlijk gezag/voogdij

Een minderjarige staat onder ouderlijk gezag of voogdij. De gezaghebbende ouder of voogd is de wettelijk vertegenwoordiger van de minderjarige.

Participatie

Deelnemen aan het maatschappelijke verkeer.

Permanent toezicht (Wlz)

Onafgebroken toezicht en actieve observatie gedurende het gehele etmaal, waardoor tijdig kan worden ingegrepen.

PGB (Wlz)

Persoonsgebonden budget: een subsidie waarmee de Wlz- verzekerde onder de bij of krachtens artikel 3.3.3. Wlz gestelde voorwaarden aan hem te verlenen zorg kan inkopen.

Platform VG

Koepelorganisatie voor collectieve belangenbehartiging van mensen met een verstandelijke beperking, hun ouders en vertegenwoordigers.

Regieproblemen (Wlz)

Beperkingen in het vermogen om een adequaat oordeel te vormen over dagelijks voorkomende situaties op het gebied van sociale redzaamheid, probleemgedrag, psychisch functioneren of geheugen en oriëntatie.

RM: Rechterlijke machtiging

Een door de rechter afgegeven machtiging waardoor mensen gedwongen kunnen worden opgenomen in een AWBZ-instelling met een Bopz-aanmerking. De grondslag voor de opname is 'het gevaarcriterium'. Er is dan sprake van door de geestesstoornis (verstandelijke beperking) veroorzaakt gevaar voor de cliënt, voor andere personen of voor de omgeving, dat niet buiten de instelling kan worden weggenomen. Ook ontbreekt de bereidheid tot opname en is de cliënt 12 jaar of ouder. Voor jongeren onder de 12 jaar dienen de gezaghebbende ouder(s) of voogd toestemming te verlenen.

Verblijfsindicatie:

Een door het CIZ afgegeven indicatie voor verblijf met samenhangende zorg in een AWBZ-instelling. De totale zorg wordt uitgedrukt in een zorgzwaartepakket.

Vernieuwde Kwaliteitskader VGN 2011

Een zinvolle en bij de sector passende wijze van gegevensverzameling. Dit moet zorginstellingen leer- en verbeterinformatie opleveren, zicht geven op de kwaliteit van zorg en ondersteuning in de sector en op cliëntervaring. Als uitgangspunten dienen: (1) de individuele cliënt en zijn ondersteuningsplan, (2) verantwoording in het verlengde van verbeteren en (3) eenvoud.

Het vaststellen van kwaliteit gebeurt langs drie pijlers:

Pijler 1: kerngegevens kwaliteit op organisatieniveau.

Pijler 2: kerngegevens kwaliteit op cliëntniveau (Pijler 2A) en cliëntervaringsgegevens (Pijler 2B).

Pijler 3: gegevens over de relatie tussen cliënt en professional.

Vertrouwenspersoon (Jeugdwet)

Persoon die jeugdigen, ouders of pleegouders op hun verzoek ondersteunt in aangelegenheden die samenhangen met de wettelijke taken en verantwoordelijkheden van het college, de jeugdhulpaanbieder, de gecertificeerde instelling en het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling.

VGN: Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland

De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) is de brancheorganisatie voor de aanbieders van zorg- en dienstverlening aan mensen met een handicap. De VGN behartigt proactief de collectieve belangen van haar leden.

VPT (Wlz)

Volledig Pakket Thuis: de verstrekking van zorg in natura thuis die (bijna) hetzelfde is als de zorg die in een zorginstelling wordt aangeboden. Kosten van verblijf en algemene medische zorg zijn van VPT uitgesloten.

Vbm: vrijheidsbeperkende maatregel

Iedere ingreep die de individuele grondrechten van mensen met een beperking beperkt.

Werkplan

Een werkplan is de uitwerking van een doel in de vorm van acties, hulpbronnen en concrete afspraken over de uitvoering. Een werkplan bevat richtlijnen of stappen met aanwijzingen voor de begeleiders over hoe bijvoorbeeld een leerproces moet worden begeleid of op welke manier wordt geprobeerd een situatie te bereiken die als doel in het ondersteuningsplan wordt genoemd (zoals 'zelfstandig wonen', 'nieuwe werksituatie', 'uitbreiding sociale netwerk', 'relaties met medebewoners verbeteren'). Het werkplan is eigendom van de begeleiders.

Wetsvoorstel Zorg en Dwang

De opvolger van de Wet Bopz voor de VG sector en Psychogeriatric. Nieuw in deze wet is dat geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen vrijwillig en onvrijwillig opgenomen cliënten. Iedereen heeft recht op dezelfde rechtsbescherming. Verder wordt 'het gevaarcriterium' vervangen door 'het ernstig nadeel criterium' en wordt het begrip 'onvrijwillige zorg' geïntroduceerd en uitgebreid.

In het wetsvoorstel staat centraal dat onvrijwillige zorg een uitzondering is. Er is sprake van een opschalend model van besluitvorming over het opnemen van onvrijwillige zorg in het ondersteuningsplan. Opnemen in het ondersteuningsplan van onvrijwillige zorg mag alleen als is aangetoond dat er sprake is van ernstig nadeel. Uit het ondersteuningsplan moet blijken welke situatie dwang rechtvaardigt en waarom andere, minder ingrijpende middelen niet toereikend zijn.

Wcz: Wetsvoorstel cliëntenrechten zorg

In dit wetsvoorstel wordt de rechtspositie van de cliënt vastgelegd en verduidelijkt. Ook worden regels over de relatie tussen zorgaanbieder en cliënt vastgesteld. Dit wetsvoorstel komt ter vervanging van huidige cliëntenwetten zoals de wet Klachtrecht cliënten zorgsector, de Kwaliteitswet zorginstellingen en de wet Medezeggenschap cliënten zorginstellingen. De Wet op de geneeskundige behandelovereenkomst blijft naast de Wcz bestaan.

Wettelijk vertegenwoordiger

Een minderjarige wordt door zijn gezaghebbende ouder(s) of voogd vertegenwoordigd. De rechter kan bij wilsonbekwaamheid op bepaalde gebieden een mentor, bewindvoerder of curator benoemen. Dit zijn de formeel juridisch vastgelegde vormen van wettelijke vertegenwoordiging.

De Wgbo biedt ook naasten van de cliënt de mogelijkheid om als vertegenwoordiger zijn belangen te behartigen. Ook kan de cliënt zelf, op een moment dat hij nog wilsbekwaam ter zake is, een persoon schriftelijk machtigen.

Wet Bopz: Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen

De wet Bopz geeft de juridische voorwaarden aan voor gedwongen opname wanneer iemand een gevaar vormt voor zichzelf, voor anderen of voor de omgeving. Daarnaast biedt de wet Bopz bescherming aan de rechten van mensen die gedwongen opgenomen zijn.

Wet BIG: Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg

De wet BIG heeft als doel om cliënten te beschermen tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen door zorgverleners. De Wet BIG geeft regels om de kwaliteit van de gezondheidszorg te bewaken.

Wlz

Wet langdurige zorg.

Wlz-behandeling

Behandeling, omvattende geneeskundige zorg van specifiek medische, specifiek gedragswetenschappelijke of specifiek paramedische aard die noodzakelijk is in verband met de aandoening, beperking of handicap van de verzekerde.

Wilsbekwaam

Het uitgangspunt is dat iedere mens wilsbekwaam is. Wilsbekwaam is het vermogen om een weloverwogen beslissing te nemen. De cliënt begrijpt de op zijn niveau gegeven informatie over zijn behandeling, de alternatieven en de gevolgen van niet-behandelen en kan op basis van de gegeven informatie een weloverwogen beslissing nemen en deze ook kenbaar kan maken.

Wilsonbekwaam

Niet wilsbekwaam ter zake van een specifieke beslissing.

Wkcz: Wet klachtrecht cliënten zorgsector

Op grond van deze wet is de zorgaanbieder verplicht een klachtenregeling op te stellen. Het doel van de wet is enerzijds het bieden van een laagdrempelige klachtenmogelijkheid, anderzijds de mogelijkheid voor de zorgaanbieders om te leren van klachten en daarmee de kwaliteit van de zorgverlening te verbeteren.

Wbp: Wet bescherming persoonsgegevens

De Wet bescherming persoonsgegevens regelt onder welke voorwaarden persoonsgegevens verwerkt mogen worden. Persoonsgegevens zijn alle gegevens die herleidbaar zijn tot een bepaald persoon.

Wgbo: Wet op de geneeskundige behandelovereenkomst

In de Wgbo zijn de rechten van de cliënt en de plichten van de hulpverlener opgenomen. De belangrijkste cliëntenrechten zijn: het recht op informatie en toestemming over de behandeling, eventuele alternatieven en risico's (Informed Consent), inzage en afschrift van zijn dossier, recht op privacy, keuze in hulpverlener en recht op een second opinion. Niet alle rechten staan letterlijk benoemd, maar vloeien voort uit rechterlijke uitspraken of aanvullende richtlijnen van beroepsorganisaties. De belangrijkste plicht van de hulpverlener is om te handelen als 'een goed hulpverlener' volgens de professionele standaard.

Wmo: Wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning is een participatiewet. Het begrip maatschappelijke ondersteuning wordt uitgedrukt in negen prestatievelden. Voor mensen met een beperking betekent dit dat zij zo volwaardig mogelijk mee moeten kunnen doen in de samenleving. Gemeenten voeren de Wmo uit en op hen rust de verplichting om mensen met een beperking, die een ondersteuningsvraag hebben, tegemoet te komen (compensatieplicht).

In 2012 geldt de compensatieplicht op het gebied van: een huishouden voeren, zich verplaatsen in en om de woning en lokaal verplaatsen per vervoermiddel, medemensen ontmoeten en daarmee sociale verbanden aangaan. Iedere gemeente legt bij de compensatieplicht andere accenten.

Met de voorgestelde wetwijziging wordt de begeleiding uit de AWBZ geschrapt en gedecentraliseerd naar de gemeenten onder de Wmo. De wetwijziging voegt aan de compensatieplicht toe: dagelijkse levensverrichtingen uit voeren en het persoonlijk leven structureren en daarover regie voeren.

Woningaanpassing:

Bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte.

Zelfredzaamheid

In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.

ZIN: zorg in natura

De levering van zorg aan een cliënt met een AWBZ indicatie door een zorgaanbieder, waarmee de zorgverzekeraar afspraken heeft gemaakt. Via de zorgverzekeraar worden de kosten direct aan de zorgaanbieder betaald

Zorgaanbieder

Een instelling dan wel een solistisch werkende zorgverlener.

Zorgplan

Het zorgplan is een andere naam voor een ondersteuningsplan.

ZZP: Zorgzwaartepakket

Een zorgzwaartepakket is een volledig pakket van zorg met verblijf, dat aansluit op de kenmerken van de cliënt en de soort zorg die de cliënt nodig heeft. Een zorgzwaartepakket bestaat uit een beschrijving van het type cliënt (een cliëntprofiel), het aantal uren zorg dat bij dit cliëntprofiel beschikbaar wordt gesteld en een beschrijving van die zorg. In de gehandicaptenzorg bestaan in totaal 22 verschillende zorgzwaartepakketten.